

“TƏSDİQ EDİRƏM”

əczaçılıq kimyası
kafedrasının müdiri
prof. T.A.Süleymanov

“ ” _____ 2020-ci il

Azərbaycan Tibb Universiteti
ƏCZAÇILIQ KİMYASI
DƏRMAN MADDƏLƏRİNİN FİZİKİ-KİMYƏVİ ÜSULLARLA ANALİZİ
(SECİM FƏNN)
fənni üzrə
İŞÇİ TƏDRİS PROQRAMI
(SİLLABUS)

FƏNNİN KODU:

FƏNNİN NÖVÜ: Seçim

FƏNNİN TƏDRİS SEMESTRİ: P-8

FƏNNİN KREDİTİ: 2 kredit

FƏNNİN TƏDRİS FORMASI: Əyani

FƏNNİN TƏDRİS DİLİ: Azərbaycan, rus, ingilis

FƏNNİ TƏDRİS EDƏN MÜƏLLİMLƏR: .e.d., prof. T.A.Süleymanov,
ə.e.d., prof. İ.S.Mövsümov,
ə.e.n., dos. V.H.İsgəndərov,
ə.e.n., dos. C.Y.Yusifova,
ə.e.n., b/m F.İ.Məmmədov
ə.e.n., b/m M.M.Nağıyeva
ass. T.Ə.Hacıbəyli
ass. E.Z.Balayeva

KAFEDRANIN ƏLAQƏ NÖMRƏSİ: 597-15-46

E-MAİL: department_pc@amu.edu.az

PREREKVİZİTLƏR:

Fənnin tədrisi üçün öncədən tədrisi zəruri olan fənnlər:

Üzvi kimya;

Analitik kimya

Əczaçılıq kimya I

Əczaçılıq kimya II

KOREKVİZİTLƏR:

Fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa fənlərin tədrisi zəruriyyəti:

Bioloji kimya

Farmakologiya

Toksikoloji kimya

KURSUN TƏSVİRİ:

Əczaçılıq kimyasından seçim fənninin əsasən öyrənilmə hədəfi dərman vasitələrinin standartlaşmasında fiziki-kimyəvi üsulların tətbiqidir. Bu fənn əczaçılıq analizində spektrofotometriyanın, xromatoqrafiyanın, polyarimetriyanın, refraktometriyanın və standart nümunələrin istifadəsini öyrənilir.

KURSUN MƏQSƏDİ:

Əczaçılıq kimyasından seçim fənninin əsas məqsədi dərman vasitələrinin analizində spektrofotometriyanın, xromatoqrafiyanın, polyarimetriyanın, refraktometriyanın nəzəri və praktiki əsaslarının öyrənilməsidir. Spektrofotometr, polyarimetr və refraktometrlə işləmə bacarıqlarına yiyələnməsidir. Alınmış göstəricilər əsasında dərman vasitələrinin miqdarı təyinlərinin aparılmasının öyrənilməsidir. Dərman substansiyaların standartlaşdırılmasında standart nümunələrinin tətbiqinin öyrənilməsidir.

KURSUN NƏTİCƏLƏRİ:

Əczaçılıq kimyasından seçim fənnində tələbələr dərman vasitələrinin analizində spektrofotometriyanın, xromatoqrafiyanın, polyarimetriyanın, refraktometriyanın nəzəri və praktiki əsaslarına, müvafiq avadanlıqlarda (spektrofotometr, polyarimetr, refraktometr, xromatoqraflar) işləmə bacarıqlarına, alınmış göstəricilər əsasında dərman vasitələrinin miqdarı təyinlərinin aparılmasına, dərman substansiyaların standartlaşdırılmasında standart nümunələrinin tətbiqinə yiyələnəcəklər.

KURS İŞİ:

Əczaçılıq kimyasından seçim fənnində kurs işi nəzərdə tutulmayıb.

SƏRBƏST İŞ:

Semestr ərzində 5 sərbəst iş tapşırığı verilir. Hər tapşırığın yerinə yetirilməsi 0-2 balla qiymətləndirilir.

Sərbəst iş yazılı şəkildə və ya kompüterdə yığılmış şəkildə, həcmi 2 vərəqdən az olmamalıdır. Sərbəst işləri dərsdənkənar günlərdə təhvil verilməlidir.

Hər bir sərbəst iş tələbənin fərdi fikirlərinin məcmusu olduğuna görə plagiat yolverilməzdir.

SƏRBƏST İŞLƏRİNİN MÖVZULARI VƏ TƏHVİL VERİLMİSİNİN SON TARİXİ

N	Mövzu	Son tarix
1	Dərman vasitələrinin analizində refraktometriyanın tətbiqi.	2-ci həftə
2	Dərman vasitələrinin analizində xromatoqrafiyanın tətbiqi.	3-cü həftə
3	Dərman vasitələrinin analizində standart nümunələrin tətbiqi.	4-cü həftə
4	Dərman vasitələrinin analizində spektrofotometriyanın tətbiqi.	5-ci həftə
5	Dərman vasitələrinin analizində polyarimetriyanın tətbiqi.	6-cı həftə

Son tarixdən sonra təqdim olunmuş sərbəst işlər səbəbindən asılı olmayaraq nəzərə alınmayacaqdır.

Sərbəst işlərin nəticələri jurnala qeyd olunur.

İSTEHSALAT TƏCRÜBƏSİ:

Bu fənn üzrə istehsalat təcrübəsinin keçirilməsi nəzərdə tutulmayıb.

MÜHAZİRƏ MÖVZULARI:

Bu fənn üzrə müəhazirələrin keçirilməsi nəzərdə tutulmayıb.

PRAKTİKİ DƏRSLƏR MÖVZULARI:

1.Əczaçılıq analizində spektrofotometriyanın tətbiqi.

2.Əczaçılıq analizində xromatoqrafiyanın tətbiqi.

3.Əczaçılıq analizində polyarimetriyanın tətbiqi.

4.Əczaçılıq analizində refraktometriyanın tətbiqi.

5.Əczaçılıq analizində standart nümunələrin tətbiqi.

QİYMƏTLƏNDİRMƏ:

Fənn üzrə kredit toplamaq üçün lazımi 100 balın toplanması aşağıdakı kimi olacaq:

50 bal – imtahana qədər

o cümlədən:

10 bal - dərşə davamiyyət;

10 bal - sərbəst iş;

30 bal – seminar ərzində toplanan bal (nəzəri biliklər – 20 bal, praktiki bacarıqlar 10 bal).

50 bal – imtahan nəticəsində

Sərbəst işlərinin qiymətləri dərş jurnalına qeyd olunur.

Semestr ərzində tələbələrə 3 dəfə tipik test tapşırıqları veriləcəkdir.

ƏDƏBİYYAT VƏ MATERIALLAR:

1. Tahir Süleymanov, Cəmilə Yusifova, Nizami Babayev. Əczaçılıq kimyası: Dərşlik, I hissə, Bakı, “Universal Poliqraf MMC, 2018, 896 səh.
2. Əczaçılıq kimyası. Test tapşırıqları, I hissə, prof. T.A.Süleymanovun redaktorluğu ilə, Bakı, 2015, 632 s.
3. Hafiz Əliyev. Əczaçılıq kimyası. I hissə. Bakı, "Maarif", 1979, səh 32-34.
4. Hafiz.M.Əliyev, Nizami.Ə.Babayev. Əczaçılıq kimyasından laboratoriya məşğələlərinə rəhbərlik. Bakı, “Maarif”, 1996, səh 51-55.
5. Mühazirə materialları. www.amu.edu.az
6. В.Г.Беликов. Фармацевтическая химия // Москва "Высшая школа", 1985, с.145, 175.
7. Donald Cairns Essentials of Pharmaceutical Chemistry. Second edition. Aberdeen, UK, 2003, 239 p.
8. Ashutosh Kar Medicinal Chemistry, Anshan LTD, UK, 2006, 805 p.
9. Thomas L.Lemke, David A.Williams, Victoria F.Roche, S.William Zirro Foye's Principles of Medicinal Chemistry, sixth edition, 2008, 1377 p.